

ابلاغ دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی

به گزارش صدای تجارت از بانک مرکزی، پیرو رونوشت نامه شماره ۰۲/۸۶۲۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۴، دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی که در تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ به تصویب کمیسیون ارز این بانک رسیده و از تاریخ ابلاغ جایگزین دستورالعمل مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۲۳ خواهد بود، به شرح دستورالعمل به شبکه بانکی و فعالین مرتبط در این حوزه ابلاغ شد.

این دستورالعمل مشتمل بر ۲۴ ماده و ۱۱ تبصره به شرح زیر است:

دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی
(با هدف تأمین مالی)

با استناد به بند (ج) ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور، "دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی" که از این پس به اختصار "دستورالعمل" نامیده می‌شود، به شرح زیر تصویب شد:

فصل اول- تعاریف و کلیات

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در این "دستورالعمل" دارای معانی به شرح زیر هستند:

۱-۱) اوراق مرابحه ارزی: اوراق بهادار ارزی با نام قابل نقل و انتقالی است که نشان‌دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی مالی (طلب) است که براساس قرارداد مرابحه ایجاد شده است و از این پس در این دستورالعمل اوراق نامیده می‌شود.

۱-۲) ناشر: شخص حقوقی است که برای تأمین مالی خود در چارچوب عقود اسلامی، اوراق منتشر می‌کند.

۱-۳) دارایی: دارایی شامل کالا و خدمات موردنیاز ناشر است که از خارج از کشور خریداری شده و فروش آن به ناشر براساس عقد مرابحه انجام می‌شود.

۱-۴) بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۱-۵) مرکز مبادله: شرکت مرکز مبادله ارز و طلا ایران است که به‌عنوان نماینده بانک مرکزی در چارچوب این دستورالعمل نسبت به انجام امور اجرایی محوله مرتبط با عرضه اوراق اقدام می‌نماید.

۱-۶) مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب

قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌نماید.

۷-۱) خریداران اوراق: اشخاص حقیقی یا حقوقی داخلی یا خارجی که اقدام به خرید اوراق می‌کنند.

۸-۱) ضامن: موسسه اعتباری است که توسط ناشر و با تایید بانک مرکزی تعیین شده و بازپرداخت اقساط اوراق در سررسیدهای معین را تضمین می‌نماید.

۹-۱) مشاور عرضه اوراق: شرکت‌های تامین سرمایه که در خصوص عرضه اوراق، خدمات مشاوره و سایر امور محوله را ارائه می‌نمایند.

۱۰-۱) عامل: مؤسسه اعتباری و یا صرافی بانکی دارای مجوز معتبر از بانک مرکزی است که فروش، دریافت و کارسازی مبالغ خرید اوراق و انجام پرداخت‌های مرتبط با اوراق را در سررسیدهای معین از طرف ناشر عهده‌دار است.

۱۱-۱) عرضه اوراق: فروش اوراق ناشر از طریق سامانه معاملاتی مرکز مبادله می‌باشد.

۱۲-۱) مؤسسه حسابرسی: مؤسسات حسابرسی که حائز دو شرط " امتیاز (الف) کنترل کیفیت جامعه حسابداران رسمی ایران " و " رتبه (یک) حسابرسان معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار " توأمان باشند.

۱۳-۱) متعهد پذیره‌نویس: شخص حقوقی است که به پیشنهاد ناشر و با تایید بانک مرکزی برای خرید اوراقی که طرف مهلت مقرر پذیره‌نویسی به فروش نرسند، انتخاب می‌شود.

۱۴-۱) امین: مؤسسه حسابرسی است که به منظور حفظ منافع خریداران اوراق، مسئولیت نظارت بر کل فرآیند عملیاتی اوراق را بر عهده داشته و توسط ناشر از میان مؤسسات حسابرسی مورد تأیید بانک مرکزی تعیین می‌شود.

ماده ۲) عرضه اوراق، با مجوز بانک مرکزی مجاز است. تبصره: سقف مبلغ عرضه اوراق برای هر طرح ۲۰۰ میلیون یورو می‌باشد. این سقف با صلاحدید و اخذ مجوز از بانک مرکزی قابل افزایش به مبالغ بالاتر است.

فصل دوم - ارکان اوراق

ماده ۳) ارکان اوراق عبارتند از:

۱) ناشر؛

۲) ضامن؛

۳) عامل؛

۴) امین؛

۵) متعهد پذیره نویس؛

۶) خریداران اوراق.

ماده ۴) ضامن باید مستقل از ناشر بوده و استقلال ذینفع واحدی آن توسط حسابرس ناشر تأیید شود.

ماده ۵) خرید اوراق شامل دو مرحله‌ی سفارش‌گذاری خرید و پرداخت مبالغ ارزی قابل نقل و انتقال به حساب معرفی شده توسط عامل است.

ماده ۶) در پایان " مهلت پرداخت وجوه ارزی " توسط خریداران اوراق و ارائه گزارش آن توسط ناشر به مرکز مبادله شامل: مبلغ عرضه، مبلغ فروش و ترکیب خریداران داخلی و خارجی، عامل باید وجوه ارزی فوق را با رعایت مقررات ارزی به حساب‌های معرفی شده ناشر بابت خرید کالا و خدمات خارجی پروژه تعیین شده، منتقل نماید. در صورت عدم فروش کامل اوراق در " مهلت پرداخت وجوه ارزی " ، متعهد پذیره نویس باید نسبت به خرید اوراق باقیمانده اقدام نماید.

تبصره ۱: مهلت پرداخت وجوه ارزی در مجوز عرضه ذکر می‌شود.

تبصره ۲: کلیه هزینه‌های عرضه اوراق بر عهده ناشر است. کلیه هزینه‌ها و ریسک مرتبط با کارگزاری و پرداخت وجوه به حساب معرفی شده توسط عامل بابت خرید اوراق، بر عهده خریداران اوراق است.

تبصره ۳: مصرف وجوه حاصل از عرضه اوراق خارج از چارچوب این دستورالعمل، غیرقانونی و در حکم تصرف در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

تبصره ۴: ناشر مکلف است مستندات کلیه مصارف ارزی از محل عرضه اوراق را پس از تأیید امین به مرکز مبادله در مقاطع سه ماهه گزارش نماید.

ماده ۷) خرید اوراق از محل منابع ارزی مشمول رفع تعهد ارزی صادراتی ممنوع است.

ماده ۸) نوع ارز، نرخ سود و سررسید اوراق، حسب شرایط روز، توسط کمیسیون تسهیلات ارزی بانک مرکزی تعیین می‌شود.

تبصره ۱: تأمین منابع مالی موردنیاز جهت بازپرداخت سود اوراق در مواعد مقرر، از محل درآمدهای ارزی ناشر یا سهامداران ناشر مجاز می‌باشد. در صورت استفاده از منابع صادراتی مشمول تعهد صادراتی، مهلت رفع تعهد مربوطه تا پایان تکمیل پروژه تأمین مالی شده توسط این اوراق، قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲: تاریخ موثر محاسبه سود دارندگان اوراق از تاریخ پایان "

مهلت پرداخت وجوه ارزی " است.

ماده ۹) معاملات ثانویه اوراق منوط به اخذ مجوز از بانک مرکزی به منظور تعیین شرایط و سازوکار مربوطه و از طریق مرکز مبادله ارز و طلای ایران می‌باشد.

ماده ۱۰) بازخرید اوراق موضوع این دستورالعمل قبل از سررسید، بدون اخذ تأییدیه موردی از کمیسیون ارز بانک مرکزی مجاز نیست. ناشر به طور مستقیم یا غیرمستقیم با موافقت کمیسیون ارز بانک مرکزی و در سقف محدود (حداکثر ۲۰ درصد)، مجاز به بازخرید اوراق عرضه شده خود به قیمت اسمی به علاوه سود محقق‌شده پرداخت‌نشده تا روز بازخرید، است.

تبصره: روزشمار محاسبه سود محقق‌شده پرداخت‌نشده براساس تعداد روز واقعی ماه و سال است.

ماده ۱۱) وجه التزام عدم ایفای تعهدات، معادل نرخ سود سالیانه اوراق به علاوه نرخ جریمه (برابر با نرخ سود سالیانه اوراق) به ازای هر روز تاخیر و متناسب با دوره زمانی تاخیر در ایفای تعهدات است.

ماده ۱۲) ناشر موظف است نسبت به پرداخت مبالغ اصل و سود اوراق به صورت ارزی حداقل تا ۱۰ روز کاری قبل از سررسیدهای معین به حساب عامل اقدام نماید. در صورت عدم ایفای تمام یا بخشی از تعهدات مالی ناشر در مواعد معین، ضامن موظف است در سررسیدهای معین نسبت به پرداخت تعهدات ایفا نشده ناشر به صورت ارزی اقدام نماید.

تبصره: ضامن در صورت پرداخت وجوه، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری به مرکز مبادله اعلام می‌نماید.

ماده ۱۳) انجام حواله ارزی به منظور واردات کالا و خدمات بابت هر ثبت سفارش با مبالغ بالاتر از ۱۰ میلیون یورو از محل وجوه ارزی ناشی از عرضه اوراق با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوط به انجام حواله ارزی امکان‌پذیر است.

ماده ۱۴) وظایف مرکز مبادله به‌عنوان نماینده بانک مرکزی در امور اوراق ارزی، به شرح زیر است:

۱) دریافت و ارسال مکاتبات با ارکان اوراق، تهیه گزارش‌های مرتبط و ارسال گزارش کارشناسی در ارتباط با شرایط ناشر و دیگر ارکان عرضه اوراق به کمیسیون ارز بانک مرکزی؛

۲) ثبت و عرضه اوراق؛

- (۳) پایش فرایند عرضه و ایفای تعهدات متعهد پذیره نویس؛
- (۴) پایش رعایت پرداختهای دوره‌ای براساس مجوز عرضه؛
- (۵) ایجاد بستر انجام معاملات در عرضه اولیه و ثانویه اوراق ارزی (در صورت وجود بازار معاملات ثانویه)؛
- (۶) بررسی گزارشهای مرتبط تا زمان سررسید اوراق و ارائه گزارش به بانک مرکزی حسب مورد؛
- (۷) ارائه گزارش تخلفات ناشر اوراق به بانک مرکزی.

ماده (۱۵) وظایف عامل به شرح زیر است:

- (۱) تعیین روشهای پرداخت ارزی و معرفی حساب مقصد وجوه به خریداران اوراق؛
- (۲) ارائه تاییدیه دریافت وجوه به مرکز مبادله، ناشر و خریداران؛
- (۳) کارسازی وجوه ارزی دریافت شده به حساب ذینفعان خارجی معرفی شده‌ی ناشر با رعایت مقررات ارزی؛
- (۴) انجام پرداختهای مرتبط با مبالغ اصل و سودهای دوره‌ای اوراق در سررسیدهای معین از طرف ناشر به خریداران؛
- (۵) ارائه گزارشات مرتبط با فروش اوراق، دریافت و کارسازی وجوه به حسابهای معرفی شده‌ی ناشر به مرکز مبادله؛
- (۶) ارائه گزارشات مرتبط با ایفای تعهدات ناشر در سررسیدهای معین؛

ماده (۱۶) وظایف امین به شرح زیر است:

- (۱) حصول اطمینان از صحت عملکرد ناشر در مصرف وجوه حاصل از عرضه اوراق و ارائه گزارش به مرکز مبادله (موضوع ماده (۶)؛
- (۲) تایید درصد پیشرفت پروژه که پرداختهای عامل به حسابهای معرفی شده‌ی ناشر بر آن اساس انجام میشود (موضوع ماده (۱۹)؛
- (۳) بررسی و اظهارنظر نسبت به وضعیت موضوع عرضه اوراق و ارائه گزارش به مرکز مبادله.

ماده (۱۷) ضوابط اجرایی چگونگی بازپرداخت اصل و پرداخت مبالغ سود اوراق در سررسید و مواعد پرداخت، شرایط اخذ تضامین و سایر موارد مرتبط، در کمیته‌ای با عنوان " کمیته اوراق ارزی " تحت نظر کمیسیون ارز متشکل از ادارات تأمین مالی خارجی، پایش بازار ارز، تدوین مقررات ارزی و خزانه داری ارزی، و همچنین حوزه‌های اقتصادی، نظارتی، حقوقی و اعتباری بانک مرکزی تهیه و جهت تصویب به کمیسیون ارز ارسال میشود .

فصل سوم - شرایط دارایی

ماده ۱۸) دارایی مبناي عرضه اوراق مرابحه ارزي، شامل کالا و خدمات خارجي وفق پروفرما اينويس و ساير مدارك خريدهاي خارجي ناشر است.

فصل چهارم - شرايط اوراق

ماده ۱۹) رابطه ناشر و خريداران اوراق، رابطه وكيل و موكل است كه با عرضه اوراق اين رابطه برقرار ميشود. ناشر به وكالت از خريداران اوراق، دارايي موضوع عرضه اوراق را خريداري كرده و براساس قرارداد وكالت ديگري، دارايي خريداري شده را به وكالت از خريداران به مالكيت خود درمي آورد.

تبصره ۱: خريد اوراق به منزله قبول وكالت بلاعزل ناشر تا سررسيد اوراق است.

تبصره ۲: تبديل وجوه ناشي از عرضه اوراق به ريال ايران توسط ناشر ممنوع است.

ماده ۲۰) ناشر مكلف است در مقاطع شش ماهه از تاريخ عرضه اوراق، گزارش پيشرفت پروژه تعيين شده را كه به تأييد امين رسيده است، به مركز مبادله ارائه نمايد.

فصل پنجم - شرايط صدور مجوز

ماده ۲۱) مشاور عرضه مكلف است جهت اخذ موافقت از اركان اوراق و دريافت مجوز عرضه اوراق از بانك مركزي، اطلاعات و اسناد زير را به نمايندگي از ناشر در اختيار مركز مبادله و اركان اوراق (ضامن، عامل و متعهد پذيرهنويس) قرار دهد:

الف) مشخصات ناشر، شامل:

۱) اساسنامه شركت به انضمام آگهي آخرين تغييرات منتشر شده در روزنامه رسمي؛

۲) مدت فعاليت شركت؛

۳) آخرين تركيب سهامداران يا مالكان؛

۴) مشخصات مديران به انضمام اوراق سجلي ايشان و سوابق فعاليت حرفه اي؛

۵) صورتهاي مالي حسابري شده دو سال مالي اخير و آخرين صورتهاي مالي ميان دوره اي ناشر؛

۶) گزارش هيئت مديره ناشر براي دوره مالي اخير جهت ارائه به مجمع عمومي عادي ساليانه؛

۷) گزارش تحليل ريسكهاي مرتبط با موضوع فعاليت ناشر؛

أ) پروفرماي خريدهاي خارجي و ساير مدارك مرتبط با خريد کالا و

خدمات خارجي؛

ب) تأييدیه حسابرس در خصوص ضامن اوراق موضوع ماده (۴) این دستورالعمل؛

ت) موافقت اصولي وزارتخانه ذي ربط مبني بر اولويتدار بودن اجرائي طرح؛

ث) گزارش امکانسنجي فني، مالي و اقتصادي پروژه تعيين شده با تأييد دستگاه اجرائي ناظر بر حوزه فعاليت پروژه در وزارتخانه ذي ربط؛

ج) تأييدیه و مجوزهاي لازم حسب مورد؛

ح) ساير مستندات، حسب مورد به تشخيص کمیسیون ارز بانک مرکزي.

ماده (۲۲) تاريخ، شرايط و مراحل عرضه اوراق به پيشنهاد ناشر و با پذيرش سمت ساير ارکان اوراق، توسط بانک مرکزي، تعيين ميشود.

ماده (۲۳) اطلاعیه پذيره نويسي اوراق بايد حداقل شامل اطلاعات زير باشد. اين اطلاعیه توسط مرکز مبادله منتشر شده و به اطلاع عموم ميرسد؛

۱) تاريخ عرضه اوراق

۲) مراحل عرضه اوراق

۳) ارکان اوراق

۴) قيمت اسمي اوراق

۵) حداقل مبلغ سرمايه گذاري خريداران اوراق

۶) دوره زماني پذيره نويسي اوراق

ماده (۲۴) الزامات لازم الرعايه در قراردادهاي فيما بين ارکان اوراق، توسط کمیته اوراق ارزي تهيه و پس از تأييد کمیسیون ارز جهت انعقاد قراردادهاي مذکور به ناشر ابلاغ ميشود.

این دستورالعمل در جلسه کمیسیون ارز بانک مرکزي مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ مشتمل بر ۲۴ (بيست و چهار) ماده و ۱۱ (يازده) تبصره به تصويب رسيد و از تاريخ ابلاغ، جایگزین دستورالعمل اجرائي انتشار اوراق مباحه ارزي مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۲۳ بوده و قابل اجرا است.